



II.

Souhrnná zpráva za rok 2015

o plnění

Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018

Úřad vlády ČR

červen 2016



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1. Úvod

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 - 2018 (dále jako „Akční plán“) byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 23. února 2015 č. 126. Akční plán navazuje na Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011 – 2014, který byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 23. dubna 2011 č. 262. Akční plán rozvíjí oblast Lidská práva a rovné příležitosti Programového prohlášení vlády ČR z února 2014, ve kterém se vláda ČR mj. zavázala k potlačování genderově podmíněného násilí, a také Vládní strategii pro rovnost žen a mužů v České republice (dále jako „Strategie“), schválenou usnesením vlády ČR ze dne 12. listopadu 2014 č. 931. Akční plán bude sloužit k implementaci a dalšímu rozpracování specifických cílů uvedených v oblasti „Důstojnost a integrita žen a mužů“ Strategie.

Mezinárodní i české studie výskytu domácího a genderově podmíněného násilí (zejm. sexuálního obtěžování, znásilnění či nebezpečného pronásledování) ukazují, že k těmto formám násilí dochází velmi často. S ohledem na tyto studie se ukazuje, že případy těchto forem násilí, které jsou řešeny v rámci trestního či přestupkového řízení, představují jen špičku ledovce. V případě znásilnění se např. odhaduje, že míra ohlášení incidentů tohoto trestného činu je pouze 5 -10 %. Dle výzkumu Agentury EU pro základní práva z roku 2013 zažilo v České republice fyzické nebo sexuální násilí 32 % žen (průměr EU činí 33 %), nebezpečné pronásledování 9 % žen (průměr EU činí 18 %), sexuální zneužívání 12 % žen (průměr EU je 12 %) a znásilnění 5 % žen (průměr EU je 5 %).

Na obdobnou výši výskytu těchto forem násilí poukazují i české výzkumy – dle výzkumu Akademie věd zažilo některou formu násilí ze strany partnera přibližně 38 % žen. Studie rovněž odkrývají závažné negativní ekonomické dopady domácího násilí. Na základě výzkumu nestátní neziskové organizace proFEM se odhaduje, že náklady na řešení domácího násilí stojí státní rozpočet České republiky každý rok více než 1,3 mld. Kč. Zahraniční studie přitom ukazují na ještě závažnější negativní ekonomické dopady.

Akční plán si klade za cíl zlepšení současné úrovně ochrany osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím (včetně dětí žijících v rodině s výskytem domácího), zefektivnění prevence tohoto násilí, rozvoj vzdělávání příslušných profesí v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí a podporu systémové práce s násilnými osobami.

Akční plán obsahuje návrh opatření rozdělených do 7 strategických oblastí:

- a) podpora osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím,
- b) děti ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím,
- c) práce s násilnými osobami,
- d) vzdělávání a interdisciplinární spolupráce,
- e) společnost a domácí a genderově podmíněné násilí,
- f) analýzy, studie a sběr dat,
- g) legislativa.

Do přípravy Akčního plánu byli zahrnuti především odborníci a odbornice na problematiku domácího a genderově podmíněného násilí z řad nestátních neziskových organizací působících v této oblasti, státní správy, justice a zástupci a zástupkyně intervenčních center a dalších relevantních poskytovatelů sociálních služeb. Příprava Akčního plánu probíhala v rámci činnosti Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (dále jako „Výbor“), který je zřízen při Radě vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“). Na tvorbě Akčního plánu se podílela také norská nezisková organizace Alternativ til Vold (Alternativa násilí), která má dlouholeté zkušenosti s asistencí na přípravě akčních plánů v Norsku.

Souhrnná zpráva za rok 2015 o plnění Akčního plánu obsahuje zhodnocení vývoje v oblasti výskytu domácího a genderově podmíněného násilí za využití dostupných statistických údajů

a odborných studií a vyhodnocení naplňování jednotlivých úkolů Akčního plánu, jejichž termín plnění byl stanoven na rok 2015.

Souhrnná zpráva za rok 2015 o plnění Akčního plánu byla vypracována sekretariátem Výboru ve spolupráci s Výborem na základě podkladů poskytnutých jednotlivými rezorty. Následně byla Výborem projednána a schválena per rollam dne 27. června 2016. Radou vlády pro rovnost žen a mužů byla Souhrnná zpráva za rok 2015 o plnění Akčního plánu projednána na jejím zasedání dne 29. června 2016 a následně schválena per rollam dne 8. července 2016.

2. Vývoj v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

2.1. Statistické informace o výskytu domácího a genderově podmíněného násilí

Statistická data sbírání především Policií ČR a Ministerstvem spravedlnosti představují jen špičku ledovce skutečného výskytu domácího a genderově podmíněného násilí. Například dle studie Agentury pro základní práva z roku 2013 se na Policii obětí přibližně jen 8 % obětí domácího násilí. K obdobnému závěru došla také studie S. Pikákové, Z. Podané a J. Buriánka z roku 2015, která ukázala, že na Policii se obrátí pouze 11 % žen – obětí domácího násilí.

Přes omezenou vypovídací hodnotu však mohou statistické údaje Policie ČR a Ministerstva spravedlnosti poskytnout zajímavé srovnání a informace o vývoji v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí. Vždy je však potřeba mít na zřeteli, že se jedná pouze o malou výseč skutečných případů.

Tabulka č. 1: Počet realizovaných vykázaní 2007 - 2015¹

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet vykázaných osob	862	679	789	1058	1430	1400	1367	1378	1306

V roce 2011 byl zaznamenán dosud největší počet vykázaných osob (1430), přičemž tento počet je přibližně o 66 % vyšší než v roce 2007 (862). V roce 2012 došlo k mírnému poklesu počtu vykázaní na 1400, mírný pokles pokračoval i v roce 2013, kdy došlo celkem k 1367 vykázaní. Počet vykázaní v roce 2015 byl 1306, lze tedy pozorovat mírný pokles oproti předešlému roku. Počet opakovaných vykázaní byl v roce 2015 180, což představuje 14 % z celkového počtu vykázaní.

Tabulka č. 2: Případy domácího násilí řešení OSPOD 2007 - 2015²

Statistiky OSPOD	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet případů domácího násilí za přítomnosti nezl. dětí	1976	2505	2530	2583	2592	2469
Z toho počet případů, ve kterých došlo k vykázaní	651	726	753	699	788	741

¹ Zdroj: Asociace pracovníků intervenčních center ČR: Statistiky. Dostupné na <http://www.domaci-nasili.cz/Download/2014-vykazani-oprava.pdf>.

² Zdroj: Asociace pracovníků intervenčních center ČR: Statistiky. Dostupné na <http://www.domaci-nasili.cz/Download/2014-vykazani-oprava.pdf>.

Z těchto výkazů MPSV vyplývá, že v kalendářním roce 2015 řešily orgány sociálně-právní ochrany dětí celkem 2 469 případů domácího násilí, kterému byly přítomny nezletilé děti. Z tohoto počtu došlo v 741 případech k vykazání násilné osoby ze společného obydlí, které násilná osoba obývala společně s nezletilým dítětem. Jedná se o mírný pokles v porovnání s rokem 2014, kdy orgány sociálně-právní ochrany dětí řešily celkem 2 562 případů domácího násilí za přítomnosti nezletilého dítěte, z nichž došlo v 788 případech k vykazání násilné osoby ze společného obydlí.

Při porovnání s celkovým počtem vykazání (viz tabulka č. 1) tak lze konstatovat, že děti byly přítomné u více než 56 % případů domácího násilí, u nichž došlo k vykazání násilné osoby.

Tabulka č. 3: Počet trestných činů osoby žijící ve společném obydlí 2008 - 2015³

Trestný čin týrání osoby žijící ve spol. obydlí	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zjištěno skutků	522	507	568	661	603	572	541	525
objasněno skutků	425	410	477	534	494	445	464	397
stíháno osob	400	384	436	485	463	392	391	368
z toho ženy	18	16	18	11	13	14	15	7

V roce 2015 pokračoval trend mírného poklesu počtu zjištěných trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí. V uplynulém roce bylo zjištěno celkem 525 případů tohoto trestného činu, což představuje pokles o 16 případů oproti předchozímu roku. Ze stíhaných osob za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí tvořily v loňském roce ženy 1,9 %.

Tabulka č. 4: Počet trestných činů nebezpečné pronásledování 2010 - 2015⁴

Nebezpečné pronásledování	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zjištěno skutků	537	535	485	520	490	487
objasněno skutků	390	410	349	380	373	355
stíháno osob	314	380	321	328	318	282
z toho ženy	35	27	38	27	29	29

Přechin nebezpečné pronásledování je Policií ČR evidován od roku 2010, kdy došlo k jeho zakotvení v trestním zákoníku. Nebezpečné pronásledování („stalking“ - stopování, přiblížení se, pronásledování) je obsesivní fixací známého nebo neznámého pachatele na určitou osobu, kterou pak obtěžuje systematicky a úporně nevyžádanou a nechtěnou pozorností. Pachatel pronásleduje vyhlédnutou oběť dopisy, telefonicky, SMS zprávami či vtíráním se do její blízkosti.⁵

V souladu s mezinárodními úmluvami a doporučeními je nebezpečné pronásledování považováno za formu genderově podmíněného násilí. Genderová asymetrie je pak patrná i při pohledu na statistické údaje evidované Policií ČR. V letech 2010 – 2015 tvořili muži 89 – 93 % stíhaných osob. Počet zjištěných skutků nebezpečného pronásledování se v těchto letech pohybuje okolo 500. V roce 2015 bylo zaznamenáno celkem 487 případů

³ Zdroj: Policie ČR: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.

⁴ Zdroj: Policie ČR: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.

⁵ Blíže viz Šámal, P., Korběl, F.: Trestněprávní postih nebezpečného pronásledování ,tzv. stalkingu. 2010. ASPI.

nebezpečného pronásledování, tedy o 3 případy méně než v roce 2014. Míra objasněnosti tohoto přečinu se pohybuje mezi 70 a 75 % (v roce 2015 byla míra objasněnosti 73 %).

Tabulka č. 5: Počet trestných činů znásilnění 2008 - 2015⁶

Znásilnění	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zjištěno skutků	529	480	586	675	669	589	669	598
objasněno skutků	361	343	437	468	489	410	455	425
stíháno osob	345	315	377	405	404	366	390	387
z toho ženy	-	-	2	1	5	2	2	2

Trestného činu znásilnění se dopustí, kdo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti. Změněná dikce v trestním zákoníku s účinností od 1. 1. 2010 umožňuje jako trestný čin znásilnění postihovat i jednání, která podle předchozí právní úpravy bylo možné kvalifikovat jen jako vydírání. Toho bylo dosaženo vypuštěním podmínky bezprostřednosti u pohrůžky násilí, rozšířením jednání i na pohrůžku jiné těžké újmy a rozšířením trestnosti na všechny formy pohlavního styku (dříve jen soulož, obdobný pohlavní styk).⁷

V předchozích letech Policie ČR evidovala přibližně 550 – 700 případů znásilnění ročně. Jak bylo uvedeno výše, dle odborných studií se jedná o přibližně 5 – 10 % skutečného výskytu znásilnění. V roce 2015 bylo zjištěno celkem 598 případů znásilnění, což je pokles o 71 případů oproti roku 2014. Míra objasněnosti u ohlášeného znásilnění se pohybuje okolo 70 %. Trestného činu znásilnění se dopouštějí zpravidla muži. Ženy tvoří jen 0,05 % stíhaných osob.

Tabulka č. 6: Počet trestných činů vraždy motivované osobními vztahy 2008 - 2015⁸

Vraždy motivované osob. vztahy	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zjištěno skutků	94	87	100	108	104	103	78	86
objasněno skutků	92	83	96	98	102	100	71	78
stíháno osob	96	90	103	101	111	109	71	85
z toho ženy	-	-	24	11	13	16	12	20

K nejzávažnějším trestným činům souvisejícím s domácím násilím patří vraždy motivované osobními vztahy. Ne všechny vraždy motivované osobními vztahy představují vyústění domácího násilí. Zároveň je patrné, že vraždy související s domácím násilím tvoří nezanedbatelnou část celkového počtu vražd motivovaných osobními vztahy.⁹ Největší počet vražd motivovaných osobními vztahy byl zaznamenán v letech 2010 – 2013. V roce 2015 bylo Policií ČR zjištěno celkem 86 případů těchto vražd. Míra objasněnosti je přibližně 90 %. Ženy se na počtu stíhaných osob podílejí přibližně 20 %.

2.2. Realizované studie o domácím a genderově podmíněném násilí

Odborné studie, realizované především nestátními neziskovými organizacemi a akademickými pracovišti, tvoří důležitý zdroj informací o výskytu, formách a důsledcích

⁶ Zdroj: Policie ČR: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.

⁷ Blíže viz Gřivna, T.: Trestné činy pro lidské důstojnosti v sexuální oblasti v novém trestním zákoníku. ASPI. 2009.

⁸ Zdroj: Policie ČR: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.

⁹ Blíže viz Voňková, J., Oplatek D.: Vraždy v kontextu domácího násilí. ProFem. 2015. Dostupné na http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy_v%20kontextu%20DN.pdf.

domácího a genderově podmíněného násilí. Cílem této kapitoly je stručně shrnout nejzásadnější z těchto studií realizovaných a publikovaných v roce 2015. Nejedná se tedy o ucelený a vyčerpávající výčet, nýbrž o základní shrnutí.

Pravděpodobně nejdetailnější data o partnerském domácím násilí byla sesbírána v rámci *Mezinárodního výzkumu násilí na ženách* (International Violence Against Women Survey, IVAWS), kterého se Česká republika zúčastnila v roce 2002 společně s další dvacítkou zemí z různých kontinentů. Na tento výzkum navázal výzkum s názvem *Násilí v partnerských vztazích: výzkum navazující na IVAWS 2003*, který byl postaven na stejných otázkách a představuje tak jedinečnou bázi pro srovnání dat a vyhodnocení trendů. Část věnovaná násilí na ženách byla založena na výpovědích reprezentativního souboru 1502 respondentek ve věku 18–70 let. Výsledky výzkumu jsou představeny v publikaci Pikálové, Podané a Buriánka (2015).¹⁰ Výzkum ukázal, že fyzické násilí v partnerském vztahu zažilo v ČR 17,2 % žen. Fyzické násilí mimo partnerský vztah zažilo 21,8 % žen. Nejčastěji se jednalo o facku, kopání, kousání a úder pěstí (20,6 %) a strkání, kroucení rukou a tahání za vlasy (16,2 %). O vynucený sexuální styk se jednalo v 1,2 % případů a o jeho pokus v 5 % případů. Během posledních pěti let zažilo fyzické násilí ze strany partnera 6,7 % žen a mimo partnerský vztah 5,3 % žen.

Výzkum *Násilí v partnerských vztazích: výzkum navazující na IVAWS 2003* také ukázal, že nejčastěji k fyzickému násilí došlo doma u oběti (66 %), případně doma u násilné osoby (10 %). V 54 % případů byla násilná osoba při fyzickém útoku pod vlivem alkoholu. Přes 36 % žen utrpělo v důsledku fyzického násilí zranění. Nejčastěji se jednalo o modřiny (93 %), řezné rády a popáleniny (11 %), zlomeniny (8,5 %) a poranění hlavy nebo mozku (7 %).

Tento výzkum také ukázal, že v případech domácích násilí nebývá příliš časté kontaktování policie. Jen 11 % obětí kontaktovalo policii po fyzickém útoku. Typickou reakcí policie bylo zapsání hlášení (72 %), avšak jen výjimečně policisté a policistky učinili i něco jiného, jako například doporučili odborné služby. Čtvrtina žen dokonce uvedla, že policie neudělal vůbec nic. Obvinění proti partnerovi bylo vzneseno přibližně v polovině případů. Výzkum dále poukazuje na skutečnost, že není potěšitelné, že incidenty, jež se udály v poslední dekádě, kdy již česká legislativa umožňuje lepší postih partnerského násilí, nejsou ve vyšší míře ohlašovány policii. K nejčastějším důvodům, proč nebyly incidenty nahlášený, patří snaha situaci příliš neřešit (42 %), obavy o narušení soukromí (24 %) či nedůvěra v policii (37 %).

Organizace proFem v uplynulém roce publikovala studii s názvem *Vraždy v kontextu domácího násilí*¹¹, která se zaměřovala na vraždy motivované osobními vztahy s výskytem domácího násilí. Studie mj. zkoumala několik rozhodnutí českých soudů v případech domácího násilí a případech trestných činů vraždy motivované osobními vztahy. Kromě nedostatku statistických dat studie poukázala také na nedostatečnou spolupráci zainteresovaných subjektů (policejních orgánů, soudů, OSPOD, zdravotnických zařízení apod.).

V roce 2015 byla také zahájena příprava realizace odborných studií v rámci projektu s názvem „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žena a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ (dále jako „Projekt CZ13“) realizovaném Úřadem vlády ČR (blíže viz níže).

¹⁰ Blíže viz Pikálová, S., Podaná, Z., Buriánek J.: Ženy jako oběti partnerského násilí. Sociologická perspektiva. Praha 2015.

¹¹ Blíže viz Voňková, J., Oplatek D.: Vraždy v kontextu domácího násilí. ProFem. 2015. Dostupné na http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy_v%20kontextu%20DN.pdf.

2.3. Informace o postupu při podpisu, ratifikaci a implementaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“) byla otevřena k podpisu dne 11. května 2011 a vstoupila v platnost dne 1. srpna 2014.

Vláda ČR ve svém usnesení ze dne 12. listopadu 2014 č. 930 uložila Ministerstvu spravedlnosti připravit podklady k podpisu a ratifikaci Istanbulské úmluvy do 30. června 2015 a následně tento úkol upřesnila v usnesení ze dne 23. února 2015 č. 126 o Akčním plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 až 2018, kterým uložila Ministerstvu spravedlnosti do 30. června 2015 předložit podklady pro meziresortní diskusi o připravenosti ČR k přístupu k Istanbulské úmluvě.

Na základě těchto usnesení vypracovalo Ministerstvo spravedlnosti materiál „Analýza připravenosti České republiky k přístupu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí“, který vzala vláda na vědomí ve svém usnesení ze dne 12. října 2015 č. 808, kterým zároveň uložila Ministerstvu spravedlnosti, aby ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí předložilo vládě do konce roku 2015 materiál k podpisu Istanbulské úmluvy.

Usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2016 č. 114 vyslovila vláda souhlas se sjednáním Istanbulské úmluvy a doporučila prezidentu republiky zajistit podpis Istanbulské úmluvy s výhradou k čl. 44 odst. 1 písm. e). Ten se týká osobní působnosti Istanbulské úmluvy. Zároveň vláda uložila ministru spravedlnosti do 30. června 2017 předložit návrh legislativních opatření k zajištění provádění Istanbulské úmluvy.

Istanbulskou úmluvu Česká republika podepsala 2. května 2016. K 31. květnu 2016 Istanbulskou úmluvu podepsalo 42 členských států Rady Evropy, ratifikace proběhla ve 20 z nich.¹²

2.4. Základní informace o zásadních akcích a výstupech činnosti občanského sektoru v roce 2015

Stejně jako v předchozích letech hrály i v roce 2015 nestátní neziskové organizace a poskytovatelé sociálních služeb v prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí zásadní roli. Kromě přímé pomoci obětem domácího násilí tyto subjekty rovněž přispívají ke zvyšování společenského povědomí o problematice domácího násilí, realizují řadu výzkumných projektů a prohlubují kompetence pomáhajících profesí. Cílem této kapitoly je krátce shrnout některé z inovativních projektů a zásadních událostí v oblasti prevence domácího násilí, které proběhly v uplynulém roce v rámci neziskového sektoru.

Organizace Rosa, z.s. realizovala v roce 2015 projekt s názvem „Stopnasili.cz na školách“, v rámci něhož probíhala školení na středních školách. Školení se zaměřovala na práci se studujícími s cílem prevence násilí v partnerských vztazích. Součástí školení bylo také zvyšování povědomí o nebezpečném pronásledování, kyberšikaně či obtěžování prostřednictvím informačních technologií. Dalším projektem Rosy, z.s. je projekt „Stop násilí pro zdravotnictví“. Ten se zaměřuje mj. na školení pro zdravotnický personál.

¹² Blíže viz <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures>.

Dopadům domácího násilí na zdravotnictví se věnoval projekt organizace proFem, o.p.s. Jeho výstupem je analýza „Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdravotnictví“. Analýza vyčíslila ekonomické dopady domácího násilí na veřejné zdravotní pojištění v ČR v roce 2014 na 1,85 mld. Kč jako náklady na ošetření a dalších 1,1 mld. Kč jako náklady na léčbu souvisejících chronických onemocnění.

Centrum LOCIKA v uplynulém roce zahájila realizaci osvětové kampaně s názvem „Co je doma normální“, kterou tvoří videospoty zaměřené na problematiku dětí, které zažívají domácí násilí.

Organizace Acorus společně se Sdružením pro integraci a migraci realizovalo v uplynulém roce projekt s názvem „Nebudu obětí“. Ten se zaměřuje na domácí násilí s migračním prvky a řeší specifické potřeby cizinek a cizinců ohrožených domácím násilím. Předmětem projektu je jak přímá práce s cílovou skupinou, tak například také analýza cizinecké a azylové legislativy v kontextu postavení závislých osob.

V roce 2015 také pokračoval projekt Bílého kruhu bezpečí s názvem „První pomoc osobám ohroženým/postiženým (domácím) násilím“. V rámci něj byla od 1.1.2015 zřízena bezplatná telefonická linka s evropským harmonizovaným telefonním číslem.

Nadále také byly realizovány programy pro násilné osoby. Tyto programy (v různém rozsahu i různé formě) v uplynulém roce nabízely organizace Centrum Gaudia, Centrum J. J. Pestalozziho, Centrum sociálních služeb Praha – Intervenční centrum, Diakonie ČCE – SOS centrum, Liga otevřených mužů, Nomia, Spondea, Theia – krizové centrum, Persefona a Krizové centrum pro děti a rodinu v Českých Budějovicích. Programům pro násilné osoby se také věnovalo Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády, které v roce 2015 uspořádalo s norskou nestátní organizací Alternativ til Vold (Alternativa násilí) školení v oblasti práce s násilnými osobami a školení k edukativnímu filmu Sinna Man (Zuřivec).

Organizace Gender Studies, o.p.s. se zaměřovala na prevenci kyberšikany. V rámci projektu „Stop kybernásilí na ženách a mužích“ byla v roce 2015 zahájena příprava legislativní analýzy a osvětové kampaně. Na adrese www.stopkybernasili.cz byla také spuštěna bezplatná právní poradna zaměřená na problematiku násilí na internetu.

3. Vyhodnocení plnění Akčního plánu v roce 2015

Vyhodnocení plnění Akčního plánu v roce 2015 je zpracováno na základě osnovy schválené Výborem na jeho zasedání dne 17. března 2016. Vyhodnocení obsahuje úkoly s termínem plnění v roce 2015, vyjádření příslušného rezortu a stanovisko Výboru ke způsobu plnění daného úkolu, a to ve formě „splněno / splněno částečně / nesplněno“ u jednorázových úkolů a „plněno / plněno částečně / neplněno“ u průběžných úkolů.

3.1. Vyhodnocení plnění jednotlivých úkolů Akčního plánu

Oblast č. 1: Podpora osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím

Úkol č. 5: **Prostřednictvím zákona o státem zajištěné právní pomoci zajistit poskytování bezplatné právní pomoci osobám, které v důsledku své materiální potřeby nemohou využívat právní služby k uplatnění a ochraně svých práv.**

Indikátor: Předložení věcného záměru zákona vládě ČR a následně předložení návrhu zákona vládě ČR.
Gestor: MSp
Termín: 31. 12. 2015 (věcný záměr), 31. 12. 2016 (návrh zákona)

Informace o plnění:

MSp v současné době dokončuje věcný záměr zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci (dále jen „věcný záměr“). Na základě vládou schváleného věcného záměru vypracuje Ministerstvo spravedlnosti návrh zákona, který má být podle Plánu legislativních prací vlády na rok 2016 předložen vládě ČR do konce října 2016. Věcný záměr byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení v dubnu 2016.

Věcný záměr se vypořádává s nedostatky současné právní úpravy poskytování právní pomoci. Účelem navrhované právní úpravy je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována, čímž by byl vytvořen komplexnější systém státem zajištěné právní pomoci ve všech oblastech, ve kterých je potřebná právní pomoc poskytovat. Věcný záměr se konkrétně zaměřuje na zajištění právní pomoci mimo řízení před orgány veřejné moci a chybějící právní pomoc ve správním řízení.

Stanovisko Výboru: Splněno částečně.

Výbor vítá zpracování věcného záměru a jeho rozeslání do meziresortního připomínkového řízení. Zároveň doporučuje MSp návrh věcného záměru (a následné paragrafové znění) upravit tak, aby neobsahoval regulační poplatek za poskytnutí právní pomoci a aby vymezoval širší okruh subjektů oprávněných poskytovat bezplatnou právní pomoc než jen advokáty a advokátky (např. nestátní neziskové organizace registrované dle zákona o obětech trestných činů).

Úkol č. 6: **Zajistit, aby v rámci implementace Konceptce sociálního bydlení v České republice a přípravy zákona o sociálním bydlení byly důsledně zohledňovány specifické potřeby a situace osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím.**

Indikátor: Zahrnutí osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím mezi osoby v bytové nouzi, které budou mít nárok na pomoc státu při řešení jejich bytové nouze v Konceptci sociálního bydlení v České republice a podle zákona o sociálním bydlení Počet takto podpořených nájemních bytů a domů.

Gestor: MPSV

Spolugestor: MMR, ÚV ČR

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Podle legislativního plánu vlády bude do června 2016 vládě předložen návrh zákona o sociálním bydlení. Zákon definuje oprávněné cílové skupiny na základě bytové nouze, příjmových a majetkových kritérií. V jejich rámci jsou vymezeny i zvláště zranitelné osoby, mezi které patří i oběti domácího násilí. Těm by se mělo dostávat zvláštního zacházení, především v podobě co nejkratší čekací lhůty a citlivého přístupu sociálních pracovníků. Účinnost zákona se očekává od dubna 2017.

Stanovisko Výboru: Nesplněno.

Výbor konstatuje, že návrh zákona o sociálním bydlení nebyl dosud vládě ČR předložen (ani rozeslán do meziresortního připomínkového řízení). Úkol tedy nebyl zatím splněn.

Úkol č. 7 **Zajistit využitelnost formuláře pro hlášení závadového obsahu a aktivit v síti internetu i pro případy nebezpečného pronásledování a pro případy pomoci při odstranění obsahu internetových stránek, který vytvářejí násilné osoby s cílem pronásledování či poškozování dobrého jména osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím nebo pomáhajících profesí.**

Indikátor: Rozšíření současné služby provozované na internetových stránkách MV.

Gestor: MV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

MV oslovilo odbor informační kriminality Policejního prezidia, do jehož působnosti spadá plnění úkolu. Vzhledem k reorganizaci útvaru a k personálním změnám v jeho vedení nebyl způsob naplnění tohoto úkolu zatím dojednáno. Jednání bude pokračovat v roce 2016.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Z informací MV vyplývá, že úkol nebyl dosud splněn. Výbor proto doporučuje jeho splnění v co možná nejkratší lhůtě.

Úkol č. 11 **Prostřednictvím dotačních titulů zajistit pravidelné, včasné a předvídatelné financování pro nestátní neziskové organizace poskytující pomoc osobám ohroženým domácím a genderově podmíněným násilím.**

Indikátor: Počet a popis dotačních titulů v oblasti pomoci osobám ohroženým domácím a genderově podmíněným násilím. Počet podpořených organizací a rozsah finanční alokace.

Gestor: MV, MPSV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

MPSV každoročně vypisuje dotační řízení na podporu poskytování sociálních služeb pro organizace tyto služby poskytující, bez ohledu na jejich právní formu. Celková alokace závisí na kondici státního rozpočtu, v posledních letech se pohybuje okolo částky 8 mld. Kč. Toto dotační řízení je realizováno na základě § 101a a § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Podporovány jsou mimo jiné i sociální služby, jež mají oběti domácího násilí jako svou převažující cílovou skupinu. Za rok 2015 byly podpořeny tyto druhy služeb, v tomto počtu a v této výši finanční podpory:

Dotace MPSV 2015 sociálním službám poskytujícím podporu a pomoc primárně obětem domácího násilí:

Druh Služby	Počet služeb daného druhu	Dotace roku 2015 (v Kč)
azylové domy	3	5 385 000
intervenční centra	18	16 471 340
krizová pomoc	2	734 600
odborné sociální poradenství	9	5 284 700
Celkový součet	33	27 875 640

Co se týče pravidelného a předvídatelného financování sociálních služeb, MPSV vypracovalo Národní strategii rozvoje sociálních služeb ČR 2016 – 2025 (pod čj. 2015/69335-221, čj. OVA 59/16), kde jedno z opatření se týkalo i přípravy variant

zavedení víceletého financování sociálních služeb. S tímto opatřením se neztotožnilo MF a toto označilo jako zásadní rozpor. Materiál byl již dvakrát projednáván vládou ČR (25.1.2016 a 8.2.2016) a díky postoji MF nebyl materiál schválen. Upozorňujeme gestory Akčního plánu, že toto opatření by mělo být upraveno tak, aby za něj neslo i odpovědnost MF, nikoliv pouze MPSV, které nemá možnosti i ve vztahu ke státnímu rozpočtu, plně garantovat zajištění tohoto opatření.

MPSV rovněž realizuje dotační program Rodina (dříve Rodina a ochrana práv dětí). V dotačních oblastech Preventivní aktivity na podporu rodiny a Podpora práce s dětmi a rodinami v agendě SPOD jsou podporována témata prevence násilí proti ženám a dětem včetně domácího a sexuálního násilí. Cílem dotačního programu je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. Služby mají posilovat rodičovské kompetence, zkvalitňovat rodinné vztahy, podporovat rodiny v péči o děti, jejich výchově a při harmonizaci práce a rodiny. Cílem je poskytnout komplexní pomoc rodině jako celku (tj. širší rodině včetně dětí a prarodičů). Za rok 2015 byly projekty podpořeny v celkové výši 101,5 mil. Kč.

V roce 2015 pokračovalo Ministerstvo vnitra v realizaci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“ se zaměřením na prevenci domácího násilí a trestné činnosti páchané na seniorech (zaměření dotačního programu zůstává stejné i pro rok 2016).

V rámci dotačního programu bylo v roce 2015 podpořeno 8 projektů nestátních neziskových organizací v celkové výši 1.614.000,- Kč.

Podpořeny byly projekty, které se zaměřují:

- na aktivizační programy pro seniory v oblasti prevence domácího násilí a trestné činnosti páchané na seniorech
- na propagační a osvětové aktivity pro odbornou a širokou veřejnost se zaměřením na medializaci problematiky domácího násilí páchaném na seniorech v domácím a institucionalizovaném prostředí a na medializaci problematiky trestné činnosti páchané na seniorech
- na nastavení interdisciplinární spolupráce při řešení případů domácího násilí u seniorů ze strany odborné veřejnosti.

Stanovisko Výboru: Splněno částečně.

Výbor bere na vědomí předložené informace a vyjadřuje znepokojení nad nízkým objemem prostředků určených poskytovatelům sociálních služeb s převážnou cílovou skupinou obětí domácího násilí (přibližně 28 mil. Kč). S ohledem na zásadní dopady domácího násilí, včetně ekonomických dopadů na státní rozpočet (odhadovaných na 1,3 mld. Kč každoročně), se jedná o zanedbatelnou částku. Výbor proto doporučuje MPSV (ve spolupráci s MF) zajistit pravidelné, odpovídající a víceleté financování příslušných organizací.

Výbor vítá zařazení oblasti prevence násilí na ženách a dětech, včetně domácího násilí, do dotačního programu Rodina.

Oblast č. 2: Děti ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím

Úkol č. 13 **Vytvořit standardy pro asistované styky násilných rodičů a dětí vyrůstajících v rodinách s výskytem domácího násilí tak, aby tyto standardy zohledňovaly především zájem dítěte a jeho bezpečnost. Zakotvit povinnost jejich využívání.**

Indikátor: Vytvoření standardů a popis způsobu jejich využívání.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Úkol dosud nebyl splněn. Standardy budou vytvořeny v průběhu roku 2016 ve spolupráci s odborníky a odbornicemi z neziskových organizací, které se zabývají prací s dětmi ohroženými domácím násilím. Standardy budou publikovány ve formě instrukce MPSV určené pro podřízené OSPOD na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů.

Standardy budou navazovat na úpravu platného Metodického doporučení MPSV č. 3/2010 k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, které se věnuje také otázce ochrany ohroženého dítěte ve vztahu k výkonu rodičovských práv pachatele domácího násilí. Metodické doporučení zdůrazňuje, z hlediska kontaktu dítěte s pachatelem domácího násilí je nutné vycházet z toho, že udržování kontaktu s rodičem je primárně právem a nikoliv povinností dítěte, jak vyplývá z čl. 9 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte. Právo dítěte na kontakt s rodičem musí být ze strany OSPOD chráněno a podporováno v případě, že kontakt s rodičem je v zájmu dítěte. Právo na pravidelný kontakt s dítětem je zároveň také právem rodiče, pokud není zbaven rodičovské odpovědnosti, nicméně na prvním místě je třeba situaci vždy posuzovat s ohledem na práva a zájmy dítěte. Při zvažování otázky zda a v jaké podobě má být realizován kontakt dítěte s pachatelem domácího násilí, by mělo být přihlíženo:

- ke konkrétním formám násilí v rodině,
- k vývoji jednotlivých případů domácího násilí,
- k chování násilného rodiče,
- k věku dítěte,
- k reakci dítěte na prožité události v rodině,
- k respektování přání a názoru dítěte.

Vynucený styk dítěte s násilným rodičem nebo styk realizovaný v nevhodné formě může být z pohledu dítěte nesrozumitelným a zraňujícím krokem.

Standardy pro asistované styky dítěte s násilným rodičem budou dále vycházet z toho, že ve smyslu Úmluvy Rady Evropy o styku s dětmi (č. 91/2005 Sb.m.s.), kterou je Česká republika vázána, se stykem rozumí rovněž nejen osobní styk, ale také jakákoliv forma komunikace mezi rodičem a dítětem (např. telefonická, e-mailová, písemná...) nebo poskytnutí informací o dítěti rodiči a informací o rodiči dítěti (vzájemná informovanost). Pokud osobní kontakt dítěte s rodičem není v nejlepším zájmu dítěte, je třeba podle článku 4 odst. 3 Úmluvy o styku s dětmi v takové situaci zvážit možnost osobního styku s dohledem (asistovaný styk) nebo jiné z výše uvedených forem styku dítěte s rodičem. V souladu s § 888 občanského zákoníku může soud určit podmínky osobního styku dítěte s rodičem, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí nebo nesmějí styku zúčastnit. V rámci výkonu rozhodnutí soudu nebo soudem schválené dohody o úpravě styku dítěte s rodičem může soud rovněž uložit povinnost vykonávat styk pod dohledem OSPOD, jak stanoví § 503 odst. 1 písm. c) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Výbor bere předložené informace na vědomí a doporučuje MPSV bez zbytečného odkladu zpracovat standardy ve smyslu předložených informací a vydat je formou instrukce MPSV.

Úkol č. 14 **V rámci implementace Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí 2012 – 2015 a návazných koncepčních dokumentů zajistit realizaci opatření vedoucích k ochraně dětí před domácím a genderově podmíněným násilím.**

Indikátor: Vytvoření standardů a popis způsobu jejich využívání.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

MPSV v roce 2015 vypracovalo návrh navazujícího Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na roky 2016 – 2020, který byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení a v průběhu I. pololetí 2016 bude předložen ke schválení vládě. Součástí navazujícího Akčního plánu jsou rovněž opatření a aktivity vztahující se na děti ohrožené domácím násilím a syndromem CAN, kterými jsou např.:

- legislativní ukotvení státem garantované minimální sítě preventivních služeb na podporu ohrožených rodin s dětmi, včetně dětí ohrožených domácím násilím (novelizace zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v termínu do prosince 2017)
- vytvoření analýzy inovativních přístupů a služeb pro ohrožené rodiny a děti, které budou reagovat na potřeby ohrožených dětí ve specifických situacích, včetně dětí se syndromem CAN a dětí, které jsou obětí domácího násilí (v termínu do prosince 2020),
- vytvoření modelu preventivních služeb na podporu ohrožených rodin a dětí, včetně návrhu systémového ukotvení těchto služeb (v termínu do prosince 2020),
- realizace projektů na podporu pozitivního rodičovství a výchovy bez trestání (průběžně do konce roku 2020).

V roce 2015 byla ustavena Odborná komise pro rodinnou politiku, která se zaměřuje na vytvoření návrhu dlouhodobého a systémového řešení rodinné politiky v ČR a spolupracuje na přípravě Koncepce rodinné politiky.

Stanovisko Výboru: **Splněno částečně.**

Akční plán k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na roky 2016 – 2020 neobsahuje specifický cíl zaměřený na ochranu dětí v případech domácího a genderově podmíněného násilí. Zároveň obsahuje jen malé množství úkolů souvisejících s prevencí domácího a genderově podmíněného násilí a ochranou dětí (a to zejména v rámci cíle 6 Podpora pozitivního rodičovství). Materiál se také nevěnuje problematice sexuálního násilí a partnerského násilí dospívajících.

Výbor proto doporučuje v rámci revize Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na roky 2016 – 2020 věnovat specifickou pozornost dětem ohroženým domácím násilím a dalšími formami genderově podmíněného násilí.

Úkol č. 15 **Podpořit v rámci státní podpory sportu realizaci osvětových kampaní zaměřených na prevenci sexuálního obtěžování, šikany a dalších forem genderově podmíněného násilí ve sportu u mládeže.**

Indikátor: Počet podpořených projektů.

Gestor: MŠMT

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Žádná osvětová kampaň zatím podpořena nebyla.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Výbor doporučuje MŠMT bez zbytečného odkladu úkol splnit a podpořit v rámci státní podpory sportu realizaci osvětových kampaní zaměřených na prevenci sexuálního obtěžování, šikany a dalších forem genderově podmíněného násilí ve sportu u mládeže.

Úkol č. 16 **Zpracovat samostatnou přílohu Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů**

ve školách a školských zařízeních, která bude specificky zaměřena na oblast domácího a genderově podmíněného násilí.

Indikátor: Existence samostatné přílohy metodického doporučení.
Gestor: MŠMT
Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Tento úkol byl splněn průběhu roku 2015. Specifická příloha Metodického doporučení zaměřená na oblast domácího násilí byla vytvořena ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání. Toto metodické doporučení (včetně přeloh) je v plném znění ke stažení na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Oblast č. 3: Práce s násilnými osobami

Úkol č. 20 Vést aktualizovaný seznam organizací poskytujících terapeutické intervence pro násilné osoby a zveřejňovat tento seznam na internetových stránkách příslušných resortů.

Indikátor: Odkaz na seznam těchto organizací.
Gestor: MPSV, MV, MSp
Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Sociální služby se v současné době výslovně nezaměřují na cílovou skupinu násilných osob či pachatelů domácího či dalších forem genderově podmíněného násilí. V rámci plánované novely zákona o sociálních službách (kde je plánována účinnost na polovinu roku 2017) se navrhuje definování nové nepříznivé sociální situace „genderově podmíněné násilí“ a na to navazující definování cílových skupin „oběti genderově podmíněného násilí“ a „pachatelé genderově podmíněného násilí“. Následně tedy bude možné ve veřejně přístupném registru sociálních služeb (www.iregistr.mpsv.cz) dohledat relevantní sociální služby.

Lze konstatovat, že sociální služby svým pojetím zajišťují široké spektrum základních činností a úkonů směřujících k sociálnímu začlenění nejvíce zranitelných cílových skupin osob. V rámci systému sociálních služeb neexistují žádné organizace přímo se specializující na terapeutické intervence pro násilné osoby, neexistuje ani žádný jejich seznam. Nicméně v rámci agentových systémů MPSV je veden registr sociálních služeb (<http://iregistr.mpsv.cz>) na základě § 85 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. V tomto registru, jenž je pravidelně aktualizován, lze přehledně vyhledávat informace o sociálních službách, a to i dle cílové skupiny, již tyto služby poskytují podporu a pomoc. Současná podoba registru obsahuje informace o službách pomáhajících mimo jiné i cílové skupině „pachatelé trestné činnosti“ jež je svým obsahem nejbližší nespecifikované a nedefinované cílové skupině „násilné osoby“. Tyto služby, jichž je dle registru sociálních služeb v tuto chvíli 98 jsou díky svému zaměření schopny poskytnout mimo jiné i terapeutické intervence pachatelům trestné činnosti a v mnoha případech tedy i násilným osobám. Existence registru sociálních služeb dle názoru MPSV plně pokrývá plnění tohoto úkolu plynoucího z akčního plánu.

MSp ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR realizovalo akreditační řízení pro probační programy pro mladistvé pachatele a na tuto realizaci navazující dotační řízení. Některé z těchto programů svým obsahem reagují na témata násilí a agresivního chování pachatelů. Seznam akreditovaných programů a jejich poskytovatelů je zveřejněn na webových stránkách MSp.

Ze strany MV aktualizovaný seznam organizací poskytujících terapeutické intervence pro násilné osoby nebyl ještě vytvořen vzhledem k tomu, že neexistuje fungující síť takových terapeutických center. Nyní jsou v legislativním procesu dva návrhy zákonů, které se budou výrazně dotýkat problematiky terapie pro násilníky, v současné době jsou k projednání v Parlamentu ČR (viz blíže úkol č. 65 a 69).

Stanovisko Výboru: **Plněno částečně.**

Výbor bere předložené informace na vědomí a doporučuje MPSV, MSp a MV zveřejnit seznam organizací poskytujících terapeutické programy pro násilné osoby v případech domácího násilí (nad rámec registru poskytovatelů sociálních služeb a seznam akreditovaných programů pro probační programy pro mladistvé pachatele a pachatelky).

Oblast č. 4: Vzdělávání a interdisciplinární spolupráce

Úkol č. 22 **Ustavit meziresortní pracovní skupinu pro oblast domácího a genderově podmíněného násilí složenou rovněž z členek a členů Výboru a organizací působících v oblasti potírání domácího a genderově podmíněného násilí. Na základě činnosti pracovní skupiny začlenit vzdělávání v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí do platných koncepcí MŠMT.**

Indikátor: Vznik pracovní skupiny. Počet jejích setkání. Způsob začlenění vzdělávání v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí do platných koncepcí MŠMT.

Gestor: MŠMT

Spolugestor: MPSV, MZd, MSp, MV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

MŠMT zahájilo přípravu plnění úkolu. Návrh složení a koncept činnosti skupiny budou připraveny do června 2016. Vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků v oblasti domácího násilí je realizováno prostřednictvím vzdělávání v oblasti primární prevence rizikového chování. Koordinace, cíle a priority oblasti vzdělávání v rámci primární prevence rizikového chování je obsažena v Národní strategii primární prevence rizikového chování.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

K ustavení meziresortní pracovní skupiny dosud nedošlo. Výbor proto doporučuje MŠMT bez zbytečného odkladu pracovní skupinu zřídit a zahájit její činnost na revizi platných koncepcí MŠMT.

Úkol č. 23 **Zajistit pravidelné školení pracovníků a pracovníc OSPOD v povinnosti zajistit prostřednictvím odborných pracovníků asistovaný styk násilného rodiče s dětmi v případech domácího násilí.**

Indikátor: Počet proškolených pracovníků a pracovníc.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Proškolení pracovníků a pracovníc OSPOD k problematice asistovaného styku dítěte s násilným rodičem bude navazovat na vytvoření a vydání standardů MPSV v průběhu roku 2016. Školení bude realizováno ve spolupráci s krajskými úřady. Standardy asistovaného styku dítěte s násilným rodičem budou zařazeny také do vzdělávání pracovníků a pracovníc

OSPOD v rámci přípravy ke zkouškám zvláštní odborné způsobilosti podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků.
Dne 25. dubna 2016 uspořádalo MPSV seminář pro OSPOD s názvem „Ochrana dětí v případech domácího násilí“, který se mj. zaměřoval na problematiku asistovaných styků.

Stanovisko Výboru: **Plněno částečně.**

Výbor bere předložené informace na vědomí a doporučuje MPSV Výbor informovat o počtu proškolených pracovníků a pracovníc OSPOD v letech 2015 a 2016 v oblasti zajištění asistovaného styku násilného rodiče s dětmi v případech domácího násilí.

Úkol č. 24: **Ve spolupráci s organizacemi působícími v oblasti prevence domácího násilí provést revizi metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních tak, aby zohledňovalo i situace, kdy je dítě v pozici dítěte žijícího v rodině s výskytem domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Revize příslušného metodického doporučení.

Gestor: MŠMT

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Revize předmětného metodického doporučení byla provedena v průběhu roku 2015, a to formou vydání samostatné přílohy zaměřené na oblast domácího násilí (blíže viz plnění úkolu č. 16). Specifická příloha Metodického doporučení zaměřená na oblast domácího násilí byla vytvořena ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání a odborníky a odbornicemi na domácí násilí. Toto metodické doporučení (včetně přeloh) je v plném znění ke stažení na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Úkol č. 25: **Zajistit průběžné školení pracovníků a pracovníc relevantních institucí a organizací: Policie ČR, justice, školství, sociální práce (včetně OSPOD a sociálních kurátorů a kurátorek) v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Počet uspořádaných školení a počet jejich účastníků a účastnic.

Gestor: MV, MSp, MŠMT, MPSV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Informace od MV:

Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR spolupracuje s Asociací pracovníků intervenčních center na projektu „Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím profesní specializace“. Jedním z výstupů projektu bude interaktivní vzdělávací program k tématu domácí násilí a vykazání. ŘSPP se spolu s útvarem policejního vzdělávání a služební přípravy a s odborem informatiky a provozu informačních technologií podílí na implementaci tohoto programu do systému vzdělávání policistů. Výhodou e-learningu je jeho komplexnost, provázanost s dalšími subjekty spolupracujícími v rámci interdisciplinárních týmů (kromě základního modulu a modulu policie budou přístupné i moduly soudu, státního zastupitelství, intervenčních center a OSPOD) a v neposlední řadě možnost průběžných aktualizací jednotlivých modulů. Tato aktivita započala v polovině loňského roku a probíhá do současné doby.

V průběhu roku 2015 bylo z problematiky domácího násilí proškolen celkem 3450 policistů. V tomto počtu jsou zahrnuta jak základní školení k domácímu násilí a vykazání, tak rozšiřující školení zaměřená na aktuální problémy a poznatky z praxe. Vzhledem k nedostatku policejních lektorů v některých krajích (ukončení služebního poměru, změna služebního místa atd.), ŘSP v současné době připravuje proškolení nových policejních lektorů, kteří budou schopni dále školit policisty na základních organizačních článcích v rámci svého krajského ředitelství P ČR.

Informace od MPSV:

Průběžné školení pracovníků a pracovníc OSPOD, kteří jsou zařazeni v obecních úřadech, obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a krajských úřadech, k problematice domácího a genderově podmíněného násilí je zajišťováno zejména prostřednictvím příprav ke zkouškám zvláštní odborné způsobilosti (dále jen „ZOZ“) podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků. Téma domácího a genderově podmíněného násilí je během přípravy ZOZ přednášeno v rámci tří výukových bloků, a to konkrétně bloku

- Sociálně-právní ochrana dětí v situaci domácího násilí (časová dotace 2 hodiny)
- Rodinné právo v úpravě občanského zákoníku - zvláštní ustanovení proti domácímu násilí (§ 751 a násl.), výkon rodičovské odpovědnosti u rodiče, který je pachatelem rodičovské odpovědnosti, a možné zásahy soudu do trvání a rozsahu rodičovské odpovědnosti, úprava osobního styku dítěte s rodičem (časová dotace 8 hodin),
- Zákon o zvláštních řízeních soudních – předběžné opatření soudu ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 400 a násl. (časová dotace 4 hodiny).

V průběhu roku 2015 se v Institutu pro veřejnou správu uskutečnily celkem 4 kurzy příprav ke zkouškám ZOZ na úseku sociálně-právní ochrany dětí, jejichž odborným garantem je MPSV. Těchto příprav se v roce 2015 zúčastnilo kolem 80 pracovníků a pracovníc OSPOD.

MPSV dále udělilo v roce 2015 akreditaci níže uvedeným vzdělávacím kurzům zaměřeným na problematiku domácího násilí a problematiku genderově podmíněného násilí:

14/1502 CARITAS – Vyšší odborná škola sociální; Aplikace speciálních technik sociální terapie v problematice domácího násilí v rodinách s dětmi

14/1745 Vyšší odborná škola sociálně právní; Sociální práce v rodinách s domácím násilím

15/0613 KUSTOD s.r.o., Úvod do problematiky domácího násilí

15/0805 D občanské sdružení, Úvod do problematiky domácího násilí a stalkingu

15/0887 Persefona z. s., Pomoc obětem domácího násilí - seminář pro pracovníky pomáhajících profesí

15/0888 Persefona z. s.; Základy práce s oběťmi domácího násilí – seminář pro pracovníky pomáhajících profesí

15/0939 SPONDEA, o.p.s.; Od krizové intervence k systémové práci. Základy komplexního přístupu k práci s rodinou zasaženou domácím násilím.

15/0116 Společnost Podané ruce o.p.s.; Žena a drogová závislost – problematika Gender

MPSV neeviduje počty proškolených účastníků. Povinnost evidovat přehled účastníků mají vzdělávací organizace.

Informace od MSp:

MSp zajišťuje průběžné školení pracovníků a pracovníc relevantních institucí a organizací v resortu MSp.

Pro příklad uvádíme, že v letech 2014 –2015 bylo proškolen 27 nových úředníků Probační a mediační služby ČR (dále jen „PMS“) na téma „Práce s oběťmi trestného činu“, dalších 720 pracovníků PMS pak participovalo na Systému dalšího vzdělávání pracovníků PMS, financovaného z projektu EHP/Norsko. V rámci téhož projektu byl v roce 2015 taktéž připraven Kurz zacházení s agresivními odsouzenými, jehož by se mělo v roce 2016 zúčastnit 20 zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Semináře věnované problematice domácího

a genderově podmíněného násilí pravidelně pořádá taktéž Justiční akademie. V roce 2015 byl takto opakovaně uspořádán kurz „Domácí násilí“, resp. „Domácí násilí a práva obětí v trestním řízení“, jehož se v součtu zúčastnilo celkem 96 pracovníků resortu justice.

Informace od MŠMT:

Školení je zajišťováno prostřednictvím Národního institutu pro další vzdělávání. Statistiky vzdělávací aktivity budou Výboru předloženy k 09/2016.

Stanovisko Výboru: **Plněno.**

Výbor bere předložené informace na vědomí a doporučuje MŠMT předložit Výboru přehled uspořádaných vzdělávacích aktivit, včetně počtu zúčastněných osob. Výbor dále doporučuje dotčeným rezortům, aby v průběžném školení nadále pokračovaly a zaměřily se na další formy genderově podmíněného násilí (sexuální obtěžování, znásilnění, nebezpečné pronásledování či kyberšikanu).

Úkol č. 29: **V souladu s doporučeními iniciativy „Specialista DnM“, jejímž garantem je Asociace pracovníků intervenčních center, podporovat specializaci Policie ČR na případy domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Počet specializovaných policistů a policistek na případy domácího a genderově podmíněného násilí na úrovni jednotlivých organizačních článků policie.

Gestor: MV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

MV spolupracuje na realizaci projektu s názvem „Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím profesní specializace“, který bude končit v říjnu 2016. Jeho výstupem bude návrh profesní specializace pro všechny zainteresované subjekty (Policii ČR, státní zastupitelství, soudy, OSPOD) a e-learningová aplikace pro všechny subjekty, která bude k dispozici pro využití ve vzdělávání a praxi. Ohledně Policie ČR probíhají jednání jak na pracovní úrovni, tak na úrovni managementu, jakým způsobem lze výstupy projektu aplikovat. Proběhlo setkání pracovníků Asociace pracovníků intervenčních center a metodiků krajských ředitelství P ČR, kde byla e-learningová aplikace představena.

Stanovisko Výboru: **Plněno.**

Výbor vítá realizaci projektu „Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím profesní specializace“ i aktivity MV směřující k podpoře specializace Policie ČR na případy domácího a genderově podmíněného násilí. Výbor doporučuje MV v těchto aktivitách dále podporovat a po skončení projektu implementovat návrh profesní specializace pro Policii ČR na případy domácího a genderově podmíněného násilí.

Úkol č. 31: **Zpracovat analýzu vhodnosti využívání diagnostické metody SARA (Spousal Assault Risk Assessment) a zvážit její revizi či doplnění anebo nahrazení jinou diagnostickou metodou.**

Indikátor: Výstupy z provedené analýzy a jejich promítnutí do praxe.

Gestor: MV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Diagnostická metoda SARA pro posuzování rizika budoucího útoku je užívána jako pomůcka pro policisty již od roku 2007, kdy se poprvé začal aplikovat institut vykázaní. Jelikož tato metoda podléhá licenčním podmínkám, nelze ji dle našeho názoru jakkoliv měnit či doplňovat. Mohla by být tedy teoreticky pouze nahrazena metodou zcela novou, což však nepovažujeme za účelné. Všichni policisté a policistky provádějící vykázaní byli v rámci

povinného školení zároveň proškolení k používání této metody a rovněž v praxi ji skutečně k posouzení rizika využívají. Na toto proškolení Policie ČR do současné doby vynaložila nemalé náklady, a to zejména na proškolení policejních lektorů, kteří jsou po obdržení certifikátu podle licenčních podmínek oprávněni tuto metodu dále školit policisty a policistky na základních organizačních článcích. Rozhodnutí přijmout jinou z metod by znamenalo další náklady na nové proškolení, vytištění pomůcek atd.

Nelze opomenout ani skutečnost, že v průběhu téměř desetiletého období si policisté a policistky práci s touto metodou dostatečně osvojili tak, že jsou nyní schopni riziko relevantně posoudit. Zatím nemáme žádné informace o tom, že by ze strany uživatelů této pomůcky či managementu Policie ČR existovaly jakékoliv výhrady proti jejímu dalšímu využívání nebo návrhy na její revizi či doplnění. V případě potřeby by bylo možné v rámci Policie ČR realizovat pro účely analýzy podrobnější průzkum spokojenosti s využíváním této pomůcky, případně vyčíslit náklady, které Policie ČR v souvislosti s přijetím metody SARA dosud vynaložila.

Stanovisko Výboru: Splněno částečně.

Výbor bere na vědomí informace MV o zvážení případného doplnění či nahrazení diagnostické metody SARA. Přesto Výbor doporučuje zpracovat komplexnější vyhodnocení vhodnosti a účelnosti využívání této diagnostické metody, např. formou dotazníkového šetření mezi policisty/policistkami a profesemi působícími v oblasti prevence domácího násilí a pomoci jeho obětem.

Úkol č. 32: **Prostřednictvím intenzivního vzdělávání a metodického vedení zajistit ochranu osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím před druhotnou viktimizací ze strany profesí, které přichází do styku s těmito osobami.**

Indikátor: Počet školení pro OSPOD. Novelizace příslušných metodických dokumentů pro OSPOD.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

V roce 2015 nebyla vydána žádná nová metodika MPSV k ochraně dětí v případech domácího násilí. MPSV uspořádalo pro pracovníky a pracovnice OSPOD dva metodické semináře "Aktuální otázky sociálně-právní ochrany dětí", které se uskutečnily v Benešově ve dnech 4. - 5. června 2015 (100 účastníků) a dále v Brně ve dnech 3. - 4. září 2015 (120 účastníků). V rámci těchto seminářů byla přednášena a diskutována rovněž aktuální problematika svěřování dětí do společné a střídavé péče rodičů a judikatura Ústavního soudu ČR v této oblasti, z níž vyplývá, že existence domácího násilí v rodině může být jednou z kontraindikací pro svěření dítěte do společné nebo střídavé péče rodičů (viz např. usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. III. ÚS 816/15 ze dne 12. 5. 2015 a další).

Stanovisko Výboru: Plněno.

Výbor bere informace MPSV na vědomí a doporučuje nadále pokračovat v průběžném školení pracovníků a pracovnic OSPOD v problematice domácího a genderově podmíněného násilí. Zároveň doporučuje zvýšenou pozornost věnovat ochraně dětí před dalšími formami genderově podmíněného násilí jako je sexuální obtěžování či genderově podmíněná (kyber)šikana.

Úkol č. 33: **Ve spolupráci s Českou školskou inspekcí provést šetření způsobu a rozsahu vzdělávání o domácím a genderově podmíněném násilí na základních a středních školách a zajistit odbornou podporu při rozvoji tohoto vzdělávání.**

Indikátor: Výstupy šetření. Každoročně poskytované informace o způsobu a rozsahu zajištění odborné pomoci základním a středním školám.
Gestor: MŠMT
Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

MŠMT zahájilo přípravu provedení šetření a zaslalo na Českou školní inspekci iniciační dopis s žádostí o realizaci šetření. O dalším postupu bude zástupce MŠMT informovat Výbor do června 2016

Stanovisko Výboru: **Plněno částečně.**

Výbor doporučuje MŠMT provést šetření bez zbytečného odkladu a informovat Výbor o výsledcích šetření a navazujících opatřeních.

Oblast č. 5: Společnost a domácí a genderově podmíněné násilí

Úkol č. 34: **Realizovat vládní informační kampaň o problematice domácího a genderově podmíněného násilí a jejich důsledcích. Kampaň by měla být složena z televizních spotů, internetových stránek a doprovodných propagačních materiálů.**

Indikátor: Počet odvysílaných TV spotů, existence a návštěvnost internetových stránek kampaně. Počet distribuovaných propagačních materiálů.

Gestor: ÚV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

ÚV ČR v roce 2015 zahájil přípravu veřejné zakázky na informační kampaň o domácím a genderově podmíněném násilí, která bude realizována v rámci Projektu CZ13 financovaného z Norských fondů. Mediální kampaň bude realizována v průběhu roku 2016. Kampaň bude mj. obsahovat informační filmy, internetové stránky a doprovodné propagační materiály.

Stanovisko Výboru: **Splněno částečně.**

Výbor bere předložené informace na vědomí a doporučuje ÚV ČR mediální kampaň realizovat bez zbytečného odkladu. Výbor dále doporučuje ÚV ČR po realizaci mediální kampaně předložit Výboru vyhodnocení jejího dopadu.

Úkol č. 35: **U příležitosti 16 dní aktivismu proti násilí páchanému na ženách realizovat mediální výstupy, odborné konference (v návaznosti na následující úkoly) a doprovodný program s cílem zvýšit povědomí o domácím a genderově podmíněném násilím.**

Indikátor: Počet uspořádaných akcí a počet zúčastněných osob.

Gestor: ÚV ve spolupráci s MPSV, MŠMT, MV

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

U příležitosti 16 dní aktivismu proti násilí páchanému na ženách uspořádal ÚV ČR několik odborných konferencí a mediálních akcí. Dne 25. listopadu 2015 uspořádal ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jiří Dienstbier tiskovou konferenci k mezinárodnímu dni proti násilí na ženách (blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/-137466/>). Při této příležitosti se Jiří

Dienstbier připojil také ke kampani Bílá stužka, která motivuje muže, aby se postavili násilí na ženách. Byl také publikován seznam aktivit občanského sektoru během 16 dní aktivismu. Dne 30. listopadu 2015 uspořádal ÚV ČR mezinárodní konferenci s názvem „Domácí násilí: co zůstává za dveřmi?“ (blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/-138304/>). Součástí konference byla také výstava plakátů a fotografií Informačního centra OSN v Praze a organizace proFem. Dne 10. prosince 2015 proběhla konference s názvem „Znásilnění: o čem se nemluví?“ a také jednání Rady, které bylo tematicky zaměřené na prevenci domácího a genderově podmíněného násilí (blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/-138327/>).

Stanovisko Výboru: **Plněno.**

Výbor vítá zapojení ÚV ČR do 16 dní aktivismu proti násilí páchanému na ženách a doporučuje ÚV ČR se do této kampaně zapojit i v příštích letech v součinnosti s relevantními nestátními neziskovými organizacemi a dalšími rezorty.

Úkol č. 36: **Uspořádat konferenci pro pracovníky a pracovnice OSPOD o problematice domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Proběhlá konference a počet zúčastněných osob.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

ÚV ČR ve spolupráci s MPSV uspořádal v Brně dne 7. dubna 2016 konferenci s názvem „OSPOD a domácí násilí: přístupy a řešení“ (blíže viz www.vlada.cz/cz/-142717/).

Dne 25. dubna 2016 uspořádalo MPSV v Praze seminář pro OSPOD s názvem „Ochrana dětí v případech domácího násilí“, který se mj. zaměřoval na problematiku asistovaných styků.

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Úkol č. 37: **Uspořádat konferenci k problematice znásilnění.**

Indikátor: Proběhlá konference a počet zúčastněných osob.

Gestor: ÚV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

ÚV ČR uspořádal dne 10. prosince 2015 konferenci s názvem „Znásilnění: o čem se nemluví?“ s mezinárodní účastí. Konference byla rozdělena do dvou bloků: a) Znásilnění v genderových souvislostech a b) Jak efektivně pomáhat. Prezentace z konference a bližší informace jsou dostupné zde: <http://www.vlada.cz/cz/-138327/>.

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Úkol č. 38: **Uspořádat konferenci o problematice kyberšikan v souvislosti s ochranou osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím a pomáhajících profesí a úředních osob participujících na řešení těchto forem násilí. Zajistit vydání sborníku příspěvků.**

Indikátor: Proběhlá konference a počet zúčastněných osob. Počet vydaných a distribuovaných sborníků.

Gestor: MV ve spolupráci s ÚV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Vzhledem k tomu, že v druhé polovině roku 2015 proběhlo více konferencí na téma kyberkriminality, bylo uspořádání předmětné konference odloženo na rok 2016.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Výbor doporučuje MV uspořádat konferenci bez zbytečného odkladu a informovat Výbor o výsledcích a doporučeních vzešlých z konference.

Úkol č. 41: **V rámci aktualizace státní kulturní politiky na léta 2015 – 2020 stanovit jako jednu z priorit potírání genderových stereotypů ve společnosti.**

Indikátor: Způsob zohlednění priority potírání genderových stereotypů ve společnosti ve státní kulturní politice na léta 2015 – 2020 a popis opatření realizovaných v jednotlivých letech.

Gestor: MK

Termín: 31. 12. 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025) předpokládá pozitivní dopady na mezilidské vztahy, resp. neobsahují negativní dopady na sociálně slabé osoby, na specifické skupiny obyvatel, na osoby se zdravotním postižením, na národnostní menšiny a neporušuje zákaz diskriminace, je tedy genderově zcela neutrální.

Stanovisko Výboru: **Neplněno.**

Potírání genderových stereotypů ve společnosti nebylo stanoveno jako jedna z priorit Státní kulturní politiky na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025). Výbor proto MK doporučuje úkol naplnit při nejbližší revizi Státní kulturní politiky a potírání genderových stereotypů určit jako jednu z priorit.

Úkol č. 44: **Ve spolupráci s Výborem zajistit vznik a zveřejnění přílohy Metodického doporučení k prevenci pro učitele a učitelky středních a základních škol v oblasti rozeznání a řešení případů domácího násilí a partnerského násilí ve vztazích dětí a studujících.**

Indikátor: Vznik metodického doporučení. Způsob jeho zveřejnění.

Gestor: MŠMT

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Tento úkol byl splněn průběhu roku 2015. Specifická příloha Metodického doporučení zaměřená na oblast domácího násilí byla vytvořena ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání. Toto metodické doporučení obsahuje i oblast rozeznání a řešení případů DN. Příloha je v plném znění ke stažení na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Úkol č. 45: **Formou konferencí, seminářů a školení průběžně podporovat další vzdělávání výchovných poradců a školních metodiků prevence v oblasti prevence domácího a partnerského násilí.**

Indikátor: Počet konferencí, seminářů a školení v oblasti prevence domácího a partnerského násilí v jednotlivých letech.

Gestor: MŠMT

Termín: 2015 a průběžně v následujících letech

Informace o plnění:

MŠMT úkol naplňovalo následujícími aktivitami:

- a) realizace konference v roce 2014,
- b) v roce 2015 MŠMT podpořilo vytvoření metodického nástroje pro školy - filmový projekt Jakub s tematikou domácího násilí + vytvoření metodiky k filmu pro pedagogy – premiéra filmu na MŠMT dne 18.3.2016,
- c) realizace vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků prostřednictvím Národního institutu pro další vzdělávání,
- d) projekty obsahující tematiku DN se mohou ucházet o finanční podporu v rámci dotačního řízení MŠMT na primární prevenci rizikového chování a jsou podporovány (v případě naplnění kvalitativních parametrů vyhlášeného programu).

Stanovisko Výboru: **Plněno částečně.**

Výbor doporučuje MŠMT zintenzivnit pořádání odborných konferencí, seminářů a školení a dalšího vzdělávání v oblasti prevence domácího a genderově podmíněného násilí a průběžně Výbor o těchto aktivitách informovat.

Úkol č. 46: **Při pravidelné revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání v rámci vzdělávacího oboru „Výchova k občanství“ v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání zařadit jako samostatnou oblast „Rovnost žen a mužů“, jejíž součástí bude i potírání genderových stereotypů a téma domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Upravený rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Gestor: MŠMT

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

V rámci vzdělávacího oboru „Výchova k občanství“ v Rámcových vzdělávacích programech dojde k zařazení této oblasti, jejíž součástí bude i téma DN a genderových nerovností. Revize zatím neproběhla.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Úkol nebyl dosud splněn. Výbor doporučuje MŠMT provést revizi předmětného rámcového vzdělávacího programu bez zbytečného odkladu a o způsobu zapracování potírání genderových stereotypů a tématu domácího a genderově podmíněného násilí Výbor informovat.

Úkol č. 47: **Při pravidelné revizi Rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné školy a gymnázia zařadit jako samostatné téma rovnost žen a mužů a prevenci domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Upravené rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání a gymnázia.

Gestor: MŠMT

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

V rámci vzdělávacího oboru „Výchova k občanství“ v Rámcových vzdělávacích programech dojde k zařazení této oblasti, jejíž součástí bude i téma DN a genderových nerovností. Revize zatím neproběhla.

Stanovisko Výboru: **Nesplněno.**

Úkol nebyl dosud splněn. Výbor doporučuje MŠMT provést revizi předmětného rámcového vzdělávacího programu bez zbytečného odkladu a o způsobu zapracování potírání genderových stereotypů a tématu domácího a genderově podmíněného násilí Výbor informovat.

Oblast č. 6: Analýzy, studie a sběr dat

Úkol č. 53: **Provést metaanalýzu výzkumů domácího a genderově podmíněného násilí v ČR a vybraných evropských zemí. Na základě této analýzy formulovat doporučení pro prohloubení dalšího výzkumu a sběru dat v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Realizovaná metaanalýza.

Gestor: ÚV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

ÚV ČR zahájil přípravu realizace metaanalýzy v roce 2015, a to v rámci realizace Projektu CZ13. V současnosti probíhá dokončení metaanalýzy, která bude zveřejněna (a zaslána Výboru) do července 2016.

Stanovisko Výboru: **Splněno částečně.**

Výbor doporučuje ÚV ČR po dokončení metaanalýzy ji zaslat Výboru.

Úkol č. 54: **Zpracovat studii dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a dalších forem genderově podmíněného násilí s ohledem na doporučení Rady Evropy o minimální dostupnosti těchto služeb.**

Indikátor: Zpracovaná studie.

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

ÚV ČR zahájil přípravu realizace analýzy dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí v roce 2015, a to v rámci realizace Projektu CZ13. Analýza by měla být dokončena v průběhu roku 2016. Na analýze spolupracují také členky Výboru.

Stanovisko Výboru: **Splněno částečně.**

Výbor doporučuje ÚV ČR analýzu po jejím dokončení prezentovat Výboru a doporučení vzešlá z analýzy předat MPSV za účelem zajištění dostupnosti specializovaných služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí.

Oblast č. 7: Legislativa

Úkol č. 59: **Zajistit přípravu podkladů pro podpis a ratifikaci Istanbulské úmluvy.**

Indikátor: Předložení podkladů pro meziresortní diskusi o připravenosti ČR k přístupu k Istanbulské úmluvě.

Gestor: MSp ve spolupráci s MV a ÚV

Termín: 30. 6. 2015

Informace o plnění:

V návaznosti na usnesení vlády ze dne 12. 12. 2014 č. 930 k Souhrnné zprávě o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů v roce 2013 a na usnesení vlády ČR ze dne 23. 2. 2015 č. 126 o Akčním plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015–2018 byl vypracován materiál Analýza připravenosti

České republiky k přístupu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Materiál byl po připomínkovém řízení předložen vládě, která jej dne 12. 10. 2015 vzala na vědomí usnesením č. 808, jímž vyslovila souhlas se zahájením přípravy podpisu Úmluvy. Dne 8. 2. 2016 vláda ČR vyslovila souhlas s předloženým návrhem na sjednání Úmluvy (usnesení č. 114). ČR Úmluvu podepsala 2. května 2016.

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

Výbor vítá přistoupení ČR k Úmluvě. Výbor doporučuje MSp připravit návrh legislativních změn za účelem naplňování Úmluvy v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2016 č. 114 a průběžně informovat o připravovaných legislativních změnách Výbor.

Úkol č. 60: **Předložit vládě ČR takovou právní úpravu, která nastaví standardizaci úrovně znaleckých posudků a zavede odpovědnost znalců za nekvalitní znalecké posudky.**

Indikátor: Předložení návrhu zákona vládě ČR.

Gestor: MSp

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

MSp je uloženo na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2016 předložit vládě ČR do konce března 2016 návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

Návrh zákona zavede právní nárok na vznik znaleckého oprávnění po splnění daných podmínek, uchazeč bude muset složit vstupní zkoušku, nový systém klade větší důraz na vzdělání, praxi a případné další vzdělávání, kurzy, certifikace atd. Dále se navrhuje posílení dohledu nad znalci a nad zpracovanými znaleckými posudky, jakož i zpřísnění stávajících sankcí. Návrh zákona taktéž klade větší důraz na zřízení poradních sborů na krajských soudech a na ministerstvu, nově se budou periodicky kontrolovat náhodně vybrané znalecké posudky, znalci povedou elektronické znalecké deníky. Návrh zákona byl do meziresortního připomínkového řízení rozeslán v květnu 2016.

Stanovisko Výboru: **Splněno částečně.**

Výbor doporučuje MSp Výbor informovat o dalším průběhu projednávání návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

Úkol č. 64: **V rámci zákona upravujícího činnost OSPOD zakotvit jejich povinnost zajistit prostřednictvím odborných pracovišť asistovaný styk násilného rodiče s dětmi v případech domácího a genderově podmíněného násilí (za předpokladu, že existuje tato potřeba na straně dítěte).**

Indikátor: Rozšíření této povinnosti v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (resp. v pozdějším příslušném zákoně).

Gestor: MPSV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

V roce 2015 nebyla provedena novelizace zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve směru zakotvení povinnosti OSPOD zajistit prostřednictvím odborných pracovišť asistovaný styk dítěte s násilným rodičem. Novelizace zákona č. 359/1999 Sb. se v tomto ohledu nepředpokládá ani v roce 2016. Povinnosti OSPOD při zajišťování asistovaného styku dítěte s násilným rodičem budou v průběhu roku 2016 upraveny v rámci instrukce MPSV ke standardům asistovaného styku dítěte s násilným rodičem. Pokud je o povinnosti OSPOD a soudu při uložení dohledu OSPOD nad průběhem styku dítěte

s rodičem v rámci soudem nařízeného výkonu rozhodnutí podle § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních, byl postup OSPOD a soudu upraven v § 14 instrukce Ministerstva spravedlnosti a MPSV č. j. 33/2013-OD-Org, kterou se mění instrukce č.j. 142/2007-ODS-Org o postupu při výkonu rozhodnutí ve věcech péče o nezletilé. Novelizovaná společná instrukce Ministerstva spravedlnosti a MPSV byla schválena na konci roku 2015, účinnosti nabyde v průběhu I. čtvrtletí 2016.

Povinnosti OSPOD při zajišťování asistovaného styku dítěte s rodičem jsou již dnes realizovány na základě platného znění zákona č. 359/1999 Sb., zejména v rámci povinnosti OSPOD poskytnout rodičům pomoc při výkonu jejich práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti (§ 9), poskytnout nebo zprostředkovat rodičům poradenskou pomoc při řešení problémů souvisejících s péčí o dítě (§ 11 odst. 1) a povinnosti poskytnout nebo zprostředkovat dítěti a rodičům odbornou pomoc při výkonu rozhodnutí soudu o výchově nezletilých dětí, včetně rozhodnutí soudu o úpravě styku dítěte s rodičem (§ 14 odst. 7, 10). OSPOD může rovněž svým rozhodnutím uložit rodičům nebo dítěti povinnost využít odbornou poradenskou pomoc při řešení sporů o úpravě styku s dítětem podle § 12 odst. 1 a § 13 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. anebo podat soudu návrh nebo podnět k úpravě asistovaného styku dítěte s rodičem.

V návaznosti na vydání standardů pro realizaci asistovaného styku dítěte s násilným rodičem a jejich uplatňování v praxi bude vyhodnoceno, zda bude nezbytné v tomto ohledu přistoupit rovněž k doplnění a upřesnění zákona upravujícího činnost OSPOD.

Stanovisko Výboru: Nesplněno.

Výbor doporučuje MPSV provést novelu zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a výslovně v něm ukotvit povinnost zajistit prostřednictvím odborných pracovišť asistovaný styk násilného rodiče s dětmi v případech domácího a genderově podmíněného násilí (za předpokladu, že existuje tato potřeba na straně dítěte).

Úkol č. 65: **Provést novelizaci zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky tak, aby bylo dítě žijící v rodině s výskytem domácího násilí ex lege považováno za osobu ohroženou domácím násilím.**

Indikátor: Předložení návrhu zákona vládě ČR.

Gestor: MV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Novelizace zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR byla připojena k novelizaci zákona o obecní policii. Návrh zákona byl na konci roku 2015 schválen vládou a nyní bude projednáván v Parlamentu ČR jako tisk č. 681. Součástí novelizace zákona je návrh, aby dítě bylo považováno za osobu ohroženou a návrh, aby policisté podávali násilné osobě při vykazání nejen informace o možném ubytování, ale také o možnosti zúčastnit se terapeutických programů pro násilné osoby.

Stanovisko Výboru: Splněno.

Úkol č. 69: **Zařadit do zákona o přestupcích ochranné opatření, umožňující uložit povinnost podrobit se terapeutické intervenci pro násilné osoby v případech domácího a genderově podmíněného násilí.**

Indikátor: Předložení návrhu zákona vládě ČR.

Gestor: MV

Termín: 31. 12. 2015

Informace o plnění:

Úkol bude splněn předložením poslaneckého pozměňovacího návrhu k vládnímu návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (sněmovní tisk 555), který má nahradit stávající zákon o přestupcích (zákon č. 200/1990 Sb.) – zákon nabude účinnosti v červenci 2017. Sněmovní tisk 555 je v současnosti projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

Pozměňovací návrh upravuje možnost správního orgánu uložit v rámci ochranných opatření nové omezující opatření spočívající v povinnosti pachatele přestupku, který se dopustil přestupku vykazujícího zejména znaky užití násilí v rodině nebo partnerském vztahu, podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování. Tohoto omezujícího opatření může být využito jak v případech domácího násilí, tak v případech, kdy se pachatel opakovaně dostává do střetu se zákonem v důsledku neschopnosti zvládat agresi či nenásilně řešit konflikty; o jeho využití je do budoucna možné uvažovat též u některých dopravních přestupků majících charakter agrese v dopravě (obdobný nástroj funguje např. v Německu).

Stanovisko Výboru: **Splněno.**

3.2. Shrnutí plnění jednotlivých úkolů Akčního plánu v roce 2015

Akční plán obsahuje celkem 34 úkolů s termínem plnění v roce 2015. Z vyhodnocení plnění Akčního plánu provedeného Výborem vyplývá, že z těchto 34 úkolů bylo splněno/plněno 12 (35,3 %), částečně splněno/plněno 12 (35,3 %) a nesplněno/neplněno 10 (29,4 %).

Plnění Akčního plánu přineslo některé důležité změny, a to především v oblasti legislativy. Jedná se například o podpis Istanbulské úmluvy, přípravu novelizace zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR tak, aby bylo dítě žijící v rodině s výskytem domácího násilí považováno ex lege za osobu ohroženou či přípravu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který má umožnit v rámci přestupkového řízení uložit nové ochranné opatření spočívající v povinnosti podrobit se terapeutickému programu pro násilné osoby. Pozitivní jsou také kroky některých ústředních orgánů státní správy v oblasti osvěty, zejména pak odborné konference pořádané ÚV ČR a MPSV, či podpora specializace policejních složek na domácí násilí ze strany MV.

Výzvou zůstávají úkoly v oblasti pomoci osobám ohroženým, zejména ve vztahu k zajištění dostupnosti specializovaných sociálních služeb (včetně utajených azylových domů) a zajištění dostatečného a předvídatelného financování nestátních neziskových organizací působících v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí.

Následující tabulka ukazuje plnění úkolů ze strany jednotlivých rezortů (přičemž některé z úkolů byly uloženy více rezortům):

Rezort	Splněno/ plněno	Splněno/ plněno částečně	Nesplněno/ neplněno	Celkem
Ministerstvo spravedlnosti	2	3	0	5
Ministerstvo vnitra	2	2	2	6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	3	5	3	11
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4	2	4	10
Úřad vlády ČR	2	2	0	4
Ministerstvo kultury	0	0	1	1

Celkově lze shrnout, že nejméně důsledně jsou plněny úkoly v oblasti č. 1 (podpora osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím), kde byly ze 4 uložených úkolů částečně splněny 2 a nesplněny 2 a oblasti č. 2 (děti ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím), kde byl ze 4 uložených úkolů částečně splněn 1 a nesplněny 3. Naopak pozitivně lze hodnotit plnění úkolů v oblasti č. 7 (Legislativa), kde z uložených 5 úkolů nebyl splněn pouze 1 a v oblasti č. 6 (Analýzy, studie a sběr dat), kde byly ze 2 uložených úkolů oba splněny částečně

Za účelem realizace neplněných/nesplněných úkolů bude Výbor v průběhu roku 2016 oslovovat s příslušnými rezorty tak, aby bylo možné zajistit dodatečné naplnění těchto úkolů. Zároveň bude Výbor jednotlivým rezortům poskytovat odbornou asistenci při naplňování úkolů uložených na rok 2016.